

KLÓVIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben békés hirdve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a hét utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség közléseinek visszavételére vagy megfordítására nem vállalkozunk.

Működésének és hirdetéseknek kiadóhivatalhoz intézendők.

Regyes száma ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 26.

Büntetés helyett jutalom.

— Kiss László ügye megfelelőbbé. —

(—a.) A szeptemberi közgyűlés alkalmával megirtuk azt a botrányos dolgot; hogy a városi törvényhatóság tagjainak a gyűlés végén jelen volt többsége (tulajdonképpen csekély töredéke) büntetés helyett jutalomban részesítette a belügyminiszterium által vétkesnek talált és megdorgált anyakönyvvezető helyett, Kiss Lászlót.

Kiss László a felfüggesztés előtt havidijas irnok volt a városnál, mely állásából az akkori polgármester, dr. *Bulyovszky* József nyomban elmozdította. Mikor a belügyminiszter a megdorgálás után visszahelyezte helyettes anyakönyvvezetői állásába, Kiss László arra kérte a polgármestert, hogy adja vissza havidijas irnoki állását is, mit azonban a polgármester nem tehetett meg már csak azért sem, mert a szabályrendeletileg szervezett havidijas állások mind be vannak töltve. Erre Kiss László a közgyűléshez apellált. A tanács a polgármester álláspontjára helyezkedett s ilyen értelemben tett előterjesztést a közgyűlésnek, melynek többsége kegydíj alakjában kifizetni rendelte Kissnek a felfüggesztése idejére a havidijas irnoki fizetést s ezt havi kegydíj alakjában továbbra is megadja neki addig is, míg a helyettes anyakönyvvezetői állást magasabb fizetéssel külön szervezi — az ő számára.

Ez a nagylelkűség Nagy-Várad közgyűlésétől valóban érthetetlen. Ne tessék hinni, hogy a polgári anyakönyv iránt való lelkesedés szülte ezt a határozatot. Korántsem.

Alig két hónappal ezelőtt formális indítvány tételével Nagy-Várad közgyűlésén az iránt, hogy elvisélhetetlen lévén a teher, kérjék meg az államot, kegykedjék a polgári anyakönyv terheit levenni a város vállairól. El is határozta a közgyűlés, hogy a félévi jelentésben felhívja erre a belügyi kormány figyelmét. S ime két hónap is alig telt el, és már kevésnek találja a közgyűlés a polgári anyakönyv terheit; pótlékot fizet a multra, kegydíjat a jelenre s fizetésemelést a jövőre — a megdorgált Kiss László szép szeméiert.

Néhány év előtt egy rendőrbiztos volt felfüggesztve. Mikor állásába visszahelyeztetett, kérte a visszatartott fizetését. Meg is szavazta a közgyűlés. Azonban a városi ügyész megfelelőbbé s a belügyminiszter törülte a jogtalanul megszavazott illetéket. Most nem hallottuk, hogy felebbezett volna az ügyész.

Mi van itt a háttérben?

Megmondjuk nyíltan: felekezeti türelmetlenség és pajtáskodás.

Kiss László kezén eltűnt 3 db a katolikus fél javára adott reverzális, melyek mai napig sem kerültek meg. Kiss László mikor vegyes vallású felek jelentkeztek házasságra az anyakönyvi hivatalban s neszét vette, hogy a kath. fél javára akarnak megegyezni, a városi pénzen litografizott blankettán, városi

kézből útján értesítette erről az ev. ref. lelképásztort. Ebből a felekezeti türelmetlenségből pattant ki a fegyelmiügy, mely aztán sokszoros hibát, hanyagságot és mulasztást hozott felszínre s ugyanez a felekezeti türelmetlenség kíséri végig az egész vonalon.

Ha egy másik anyakönyvi hivatalnok hasonlóan járt volna el a protestánsok vagy zsidók ellen — egy napig sem törték volna tovább, megmozdult volna ellene még a Nagy Oriens is, — Kiss László pedig visszakapta hivatalát sőt még fizetés emelést is kap — biztatásul, hogy jövőre is hasonlólag cselekedjék, legfeljebb valamivel óvatosabb legyen.

Szomorúan jellemző dolog, hogy e hanyag hivatalnok védelmében éppen a függetlenségi párt egy része jár elől, a mely pedig azt arrogálja magának, hogy ő vigyáz a város pénzére és érdekeire. S ime most pajtáskodásból támogat olyan határozatot, mely kegydíjat és állandó fizetésemelést nyújt a megdorgált helyettes anyakönyvvezetőnek s ezzel állandó terhet rak a város polgárainak vállaira.

A város polgárai azonban nem hajlandók vállalni ezt az igazságtalan terhet. *Balogh* Döme és társai tegnap felebbezést nyújtottak be a polgármesterhez a sérelmes közgyűlési határozat ellen. E felebbezést — amely érdekes és új világitásban tünteti fel ezt az egész ügyet — adjuk a következőkben:

A város törvényhatósági bizottságának 1902. évi szeptember hó 11-én tartott közgyűlésében Kiss László havidijas irnok fele-

sem segíteni, a fi . . . Itt már erőt vett rajta a zokogás.

— Megpróbálhatunk még egyet. Ha talán maga kérne kegyelmet a fia számára. Azonnal meg is fogalmazom a táviratot.

Az ügyvéd asztalánál ülő urak ezalatt kiváncsian találgatták, hogy mit akarhat az öreg anyóka az ügyvédtől, hogy oly sokáig tárgyalnak együtt. Mikor aztán látták, hogy ez az ügyvéd minden tiltakozása ellenére szinte erőszakkal csókolgatta az utóbbi kezeit, az asztalnál kitört a féken tartott derűtlenség. A visszatérő ügyvédet szinte elhalmozták a szellemes megjegyzésekkel.

Az öreg asszony azonban már nem hallotta a háta mögött felcsendülő kacaját. Az ő figyelmét teljesen lekötötte az a kis papírdarab, melyet az ügyvédtől kapott s a mely esetleg a fia sorsát volt hivatva eldönteni. Rá nem bízta volna azt a kis papirost senkire sem, s inkább önmaga vánszorgott el a táviró hivatalhoz. Erőt öntöttek lábaiba az ügyvéd utolsó szavai, aki nem akarta vigasz nél-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A kegyelem.

Irtá: Ulferth József.

I.

A legfelsőbb helyről ma reggel érkezett vissza a Curiához az elitét kegyelmet kérő folyamodványa. Egy szót irtak rá odafönn: „Nincs.” Ennek az egy szónak a jelentőségét azóta táviratilag tudatták az elitét édes anyjával. Holnap hajnalban kivégzik a fiát.

Az öreg asszony déltájban kapta meg a táviratot. Estére már benn volt a fővárosban megtenni a mit még lehet, — a fia érdekében. A védőügyvédet azonban nem találta odahaza, mert az estét a Casinóban szokta eltölteni. Más körülmények közt a világot sem merte volna háborgatni. Ma azonban utána ment oda is. Hiszen oly borzasztóan rövid volt az idő — hajnalig.

Az ügyvéd, a mint megpillantotta a bizonytalan léptekkel feléje táromlygó asszonyt, azonnal felkelt az asztaltól s eléje sietett.

— Nincs már semmi remény, tekintetes ur? — kérdé ez utóbbi, erősen törülgetvén könyvelőbádot szeméit zsebkendőjével, mert restelte a sirást annyi uri ember előtt.

— Vigasztalódjék jó asszony. Én megtettem amit lehetett, mert — itt kissé elakadt, de aztán mintegy megbánva gyengeségét, erősebb hangon folytatta, — mert meg voltam győződve a fia *ártatlanságáról*. De hát a végzet ellen nem lehet küzdenünk. A körülmények néha csodálatosan gyűlönek össze s meghazudtolják a legbecsületesebb embert is. Ezek idézték elő a fia vesztét is.

Az öreg asszony arca néhány pillanatra felderült. Szemmel láthatólag jól esett neki ennek az embernek a véleménye, a kinek pedig okvetlen tudnia kellett, ha a fia bűnös volna. A másik perczben azonban véletlenül a kezébe akadt a távirat.

— De hát nem lehet már semmi módon

A város rohamos fejlődése szükségessé tette, hogy az európai nagyvárosok mintájára **czipő-, kalap- és férfi divatcikkben különlegességi üzletet** rendezzék be, hol mindennemű férfi divatcikk a legszébb és legegységesebb kivitelben kaphatók. — *Férfi ingek, gallérok, kézelők, harisnyák, sábotok, kalapok, férfi-, női- és gyermek lábbelik, pipere cikkek* stb. óriási nagy választékban. — A n. é. közönség minden rétege, üzletében oly kiszolgálást nyer **tartós, divatos, finom és elegáns** áruim beszerzése mellett, hogy rövid idő alatt megvalósulva láthatom azon reményemet, hogy az egész városban a hálás közönség megjutalmazza törekvésemet azzal, hogy egyik a másiknak fogja ajánlani:

Vásároljunk **Rein Jakabnál**, mert ott hallatlan olcsó, jó, szép és elegáns minden. 314

Meglepetés! 8000 darab mintanyak-kendőt osztok szíjjel.

Szíves látogatást kér tisztelettel **REIN JAKAB.**

UJ ÜZLET!

REIN JAKAB czipő-, kalap- és férfi-divatruháza.

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa” szálloda.

bevése felett hozott határozata ellen az alább kifejtett indokaink alapján felelősséggel élök.

A hivatali közgyűlési határozat már csak azért sem állhat meg, mert oly kérdés felett lett hozva, mely a **közgyűlés napirendjére ki-tűzve sem volt**; ugyanis a közgyűlés tárgya a Kiss László felelőssége felett hozandó határozat lett volna, vagyis a közgyűlésnek joga lett volna a felelősséggel megítélt határozatot helyben hagyni, vagy feloldani, de nem volt joga oly tárgy felett tanácskozni és határozni, mely az állandó választmányban meg sem fordult s a közgyűlés napirendjére ki-tűzve nem volt. Hisz ahoz, hogy kegydíjakat szavazzon meg a közgyűlés, a **számvevőséget** is meg kellett volna hallgatni a **fedezet** kérdésére vonatkozólag, mivel a költségvetésben arról gondoskodva nem lehetett.

De nem állhat meg a szóbanforgó határozat már azért sem, mivel a fegyelmi törvényt a felfüggesztett tisztviselők visszatartott fizetésének kiadását csak az esetre engedi meg ha az illető **teljesen felmentetett**; mint-hogy pedig Kiss László I. fokban súlyosabb beszámítás alá eső, II. fokban pedig enyhébb beszámítás alá eső **fegyelmi vétségben velkes-nek mondatott ki**, tehát felmentve nem lett, fizetésének visszatartott részét még az esetben sem kaphatta volna ki, ha rendes tisztviselője nem pedig díjoka lett volna a városnak, ki mint ilyen, a polgármester által bármikor mindegyik indokolás nélkül elbocsátható alkalmaztatásából. Már pedig hogy egy díjok több jogokat élvezzen, mint egy tisztviselő, — valóságos absurdum volna. Jóllehet ez az absurdum részben már megtörtént, mivel Kiss László az anyakönyvvezető helyettesi tiszteletdíját felfüggesztésének egész tartama alatt, vagyis közel másfél éven át húzta egész összegében, míg egy rendszeres alkalmazott tisztviselő fizetésének 1/3-ára szorítanak.

A közgyűlés azonban kegyességét még nem merítette ki ezáltal a visszatartott havidíjai illetmény visszatérítésének elrendelése által, hanem Kiss László részére még a havidíjas irnoki illetménynek megfelelő **havi kegydíjat** szavaz meg, sőt gondoskodni kíván részére egy **megfelelő állásról** is és e célból a tanácsot tanulmányozás és javaslatételre utasítja.

Hát tek. Törvényhatósági bizottság, pár hóval ezelőtt elméltőztatott utasítani egy hivatalos özevénynek 5 frt havi kegydíj iránti kérvényét, pedig az a szerencsétlen hivataloszolga 8 évig szolgálta becsülettel a várost s az kiskorú gyermekeket hagyott hátra, kik közül a legnagyobb sem több 5 évesnél. De hát itt hiányoztak az eljáró protektorok, kik az ülés végéig hűségesen kitartva, csaknem egyhangulag szavazták meg a sérelmes határozat alapján szolgáló indítványokat.

Nagy kegyességében a közgyűlés kimondja, hogy a Kiss László tiszteletdíja, ami 1000 koronát tesz ki, a Kiss László és családja fenntartására **csékély**. Hát tek. Törvényhatósági Bizottság, nem sok biz az; de méltóztassék figyelembe venni azt, hogy bevezett anyakönyv-vezető helyettesnek anyakönyvi díjából tolvábbi 500 korona, statisztikai lapokból mintegy 70—75 korona további jövedelme van s így megélhetésére 1500—1600 korona áll rendelkezésére. — Méltóztassék figyelembe venni, hogy Nagyvárad város tisztviselői közül szervezeti szabályzatunk szerint

6 II. oszt. fogalmazó	—	—	600	+ 200	frttal
4 közig gyakornok	—	—	500	+ 100	"
5 II. oszt. rendőrbiztos	—	—	600	+ 200	"
5 II. oszt. számtiszt	—	—	600	+ 200	"
5 III. oszt. számtiszt	—	—	500	+ 200	"
1 közs. bir. végrehajtó	—	—	500	+ 200	"
1 " " " " " "	—	—	400	+ 100	"
2. I. oszt. irodatiszt	—	—	600	+ 200	"
5 II. oszt. " " " "	—	—	600	+ 100	"
7 irnok	—	—	500	+ 100	"
utmester	—	—	400	+ 100	"
8 végrehajtó	—	—	400	+ 100	"
16 becsüs	—	—	420		"
12 havi díjas irnok	—	—	480		frttal

vannak javadalmazva és ezen alkalmazottak közül nem egy igen nagy családdal van megáldva s így első sorban a várost szolgáló bevezett alkalmazottak súlyos helyzetén kötelesség javítani, nem pedig Kiss László anyakönyv-vezető helyettesén, kinek havi díjas fizetését már akkor be kellett volna szüntetni, mikor anyakönyvvezető helyettesé kinevezve lett, mivel a város részére absolute semmit sem dolgozik és így annak pénztárából fizetést nem is húzhat jog szerint.

Megjegyezzük, hogy Kiss László csupán 6 polgári osztályról szóló képesítéssel bír s képesítése utána több fizetésre alig számíthatott volna és nem is mint törvényhatósági tisztviselő lett annak idején ajánlva, hanem az említett képesítés alapján, a törvény 8. §-a értelmében és mint ilyen, **kinevezése után a havidíjai fizetésre számot sem tarthatott** továbbra.

De végül Kiss László **fegyelmi ügye még be sincsen fejezve**, mivel azon a **kriminális** ténnyel tartozó ténye felett, hogy az irodavezető nevét egy napidíjas nyugtájára, az irodavezető tudta és beleegyezése nélkül aláírta s ez alapján az illető a városi pénztárból pénzt vett fel, még határozat nem lett hozva s így a közgyűlés határozata erre való tekintettel is indokolatlan, teljesen meggondolatlan, a **városi pénztárra pedig káros**; mindezekon kívül pedig **erkölcstelen mert a bűnnek még kedvezményeket akar biztosítani**.

De meg tek. Közgyűlés! ha igaz a fent hivatolt határozat azon állítása, hogy Kiss László fontos teendőket végez, mivel közokiratot képező anyakönyvet vezet, mikép ürhető meg hivatalában, mikor megbízhatósága, a most említett tény által teljesen diszkreditálva van.

Kérjük ugyanezt a tek. Polgármester urat, miszerint a **fegyelmi vizsgálatra vonatkozó iratokat** jelen felelősségünkhez csatolni s ennek utána az összes iratokat a m. kir. **Belügyminiszter** urhoz felterjeszteni, hol is az iránt folyamodunk, hogy a sérelmes és könyelműen megfogott fenti **közgyűlési határozatot megsemmisíteni** s Kiss László anyakönyv-vezető helyettesét pedig a **megbízhatóságot visszavonni** s az irodavezető nevének aláírásával elkövetett **visszaélés megtorlása** végett az iratoknak a kir. ügyességhez leendő áttételét elrendelni méltóztassék.

A vármegyei pénztárak államosítása.

A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben tudatja velök, hogy a vármegyék pénztárainak államosításáról szóló törvény 1903. január 1-én lép életbe. A miniszter egyúttal értesíti a törvényhatóságokat, hogy a vármegyei pénztári hivatalnokok ezen időtől kezdve az adóhivatalokhoz osztatnak be és fizetésüket az államtól fogják kapni.

Lengyel kongresszus Prágában.

A lengyelek kongresszust fognak tartani Prágában, hogy nemzetük helyzetét megbeszéljék. A poseni események után ennek a kongresszusnak van némi jelentősége, ámbár nem tehető fel, hogy az osztrák kormány égise alatt Prágában nagyon lehet majd menydörögni a porosz zsarnokság ellen. Annyi bizonyos azonban, hogy itt is bevált az az örök igazság, hogy az üldözés ellenakozót szül. A lengyel kérdés már régen ki volt törölve a világtól, nem törődött a lengyelekkel senki és most a poroszországi üldözések következtében a lengyelek kezdenek ismét életjellet adni magukról. Összetartásra hívják fel egymást és most egybegyűlnek Prágában, hogy tanakodjanak azon, hogyan lehet a lengyel nemzetet

kül elbocsátani s a melyeket az anyóka számtalanszor ismételtetett magában az uton, hogy valahogy el ne felejtse.

— Azután az utolsó perczig nem kell elcsüggedni néni! Az ilyen esetekben a kegyelem a legutolsó pillanatban szokott jönni . . .

II.

A siralomházban terítve van az asztal. A halálra ítélt rabok utolsó kívánságait rendszeresen teljesítik szokták. Az ilyen megrögzött go osztevő pedig — mint a mostani rab is, — mit kívánhatna egyebet, minthogy utoljára urasan jólakjék.

Künn a folyosón szóváltás hangzik. A rab nem sokat törődik vele. Ő már sokkal inkább érdekli a drága szivar iránt, a melyet kívánságára hoztak ide s amelyent most szivhat életében — először. A börtönőr azonban megzavarja megrögzésében.

— Az édes anyja van itt, hogy utoljára láthassa. Az igazságtör engedelmet adott, hogy reggelig itt maradhasson s együtt tölthessék el e néhány órát. Természetesen csakis sbban az esetben, ha ön is úgy akarja. A rab ajkán külsős mosoly vonul végig. Oly kaczagatóan tűnik fel előtte, hogy öneki most minden kívánságát teljesítik, — egynek a kivételével, amit pedig leszívesebben kérne. De tudja, hogy ezt az egyet ugyanis hiába kérné s azért nem érdemes megalázni büszkeségét.

Csinikus főlényt erőltet tehát magára s úgy adja ki enerikus hangon a parancsot.

— Bocssássa be!

Az öreg asszony belép s szemé elbámul azokon az úri ételeken, a melyeket a fia asztalán lát fölhalmozva. Szinte azt gondolja, hogy álmodik, ha meg nem csörrennének a mozdulatára annak lábain a lánczok. A rab úr délután mindenáron szólni akar s ezért hagyta rajt büntetésből a lánczokat.

— Fiam! Edes fiam.

Ez a három szó a nyitott ajtón át oda-
verődik a folyosó falához s jó ideig visszhangzik az épületben. A görcsös zokogás azonban, mely nyomon követi, már nem hallatszik ki. Az ör b-tette a szóba ejtáját.

— Ne keserítse el anyám az utolsó órámat! Szót sem érdemel az a csékélység. Eobert öltem s most engem ölnek meg. Ennyi az egész. Inkább lássék hozzá ezekhez a ritka cs-m-gékhez, melyhez odahaza amugy sem igen jut.

Az öreg asszony nem hallja már a rab szavait. Ajultan hever fia karjaiban, s nem vesz tudomást arról a szörnyű vallomásról, melyet az az ímént tett. De meg tán ha halaná, akkor sem hinné el neki.

Az órák gyorsan telnek el e kínos némaságban. Az anya legalább szeretné meghosszabbítani az órákat, melyeket a fia mellétől el. A rabnak azonban rettenetesen unalmasnak és egyhangunak tetszik ez az érzélgés. Harom

órán túl már nem bírja kiállani. Int az örnek, hogy távolítsák el az édes anyját. Ő még élvezni akar a hátralévő két órában.

A börtönőr is megremeg erre a párdúc-zé-hoz hasonló kegyetlenségre, de azért engedelmeskedik, s tőle telhetőleg gyengéden fogja meg az asszony karját s kivezeti a tereméből. Néhány perczig ismét zajos lesz a folyosó, de azután elcsendesedik minden.

A siralomházban pedig felhangzik a fogoly nótája:

»Tekintetes és nagyságos szolgabíró ur!
Res-kef bennem most a lélek mint egy bögő hur,
Csokolom a kezét lábát
Nem loptam én soha kácsát,
Bekisért a számár pandur, nagy ártatlanul! . . .»

III.

A vasúthely körül óriási embertömeg tolongott. A kivégzés nem mindennapi látványosság s érdemes érte a messzebb fekvő helyekről is elcsatláni. Az öreg asszonyt pedig, akiről nem sokára mindenki tudta, hogy az elítélt édes anyja, valósággal életveszedelem útján lehetett megközelíteni. A körülötte állók alig tudták viszfajítani a nevetést. A bolondos öreg asszonyka mindig a fia ártatlanságát hangoztatta, meg azt, hogy az a utolsó pillanatban megérkezett számára a kegyelem.

Vegre elővezették dobpargés közt az elítéltet, felolvasták újra a halálos ítéletet, meg

ismét lábra állítani. Szóval ez a lengyel nemzet, melyről mindenki azt hitte, hogy meghalt, még egykor mint számbaveendő tényező fog szerepelni a nemzetközi politikában.

A sipka-szorosi ünnep.

Bulgáriában tegnap kezdődtek a sipka-szorosi ünnepek és a nagy hadgyakorlatok. Nikolajevics Miklós, a csár képviselője is tegnap érkezett Várnába. Azt el kell ismerni, hogy az oroszok mindent elkövettek, hogy az ünnepek politikai jellegét elvegyék, nehogy sértés a többi balkáni államok érzékenységét. Az ünnepély tehát nem lesz politikai demonstráció a bolgárok érdekében, mint ahogy ezek hitték és előkészítették. A porta ugyanis felszólalt az orosz kormánytól a tervezett demonstrációk ellen, mire az orosz kormány lefújta a bolgár készülődéseket. Most tehát csak egyszerű hadgyakorlatok lesznek egy orosz nagyherceg jelenlétében. Még az orosz hadügyminiszter sem utazott Bulgáriába, pedig eleinte azt kürtölték világgá, hogy a csár is odamegy.

Hirek Franciaországból.

Nincs ápolónő!

Rennes közelében, egy kisebb helységben megbetegedett a község egyik szegényebb sorsu polgára. Súlyos operációnak kellett magát alávetnie s az orvos kijelentette, hogy a betegnek az operáció után 6 havi gondos ápolásra van szüksége.

A község előljárója szívére vette a dolgot s ismervén a család szűkös helyzetét, hivatalos levélben kérte fel a rennesi préfet-t, küldjön ki a faluba egy betegápoló apácát.

A mire aztán megjött a következő hivatalos válasz:

„F. évi szept. 17-én kelt b. soraira van szerencsém értesíteni, hogy utasításaink értelmében az apácák, kiknek helyiségei bezárattak, nem hagyhatók előbbi tartózkodási helyükön s így nem áll hatalmamban kérelmét teljesíteni.“

Ebből a levélből azt is megtudja a külföld, a mit eddig a francia sajtó restellt be-

vallani: hogy az apácákat nemcsak kitűzik zárdákból, hanem mint közönséges gonosztevőket, el is toloncoltatják. Nem csoda, ha így aztán ápoló-apácza sem akad, a szabadkőműves garázdálkodás nagyobb dicsőségére.

Ily esetek után teljesen érthető, ha Lombard, a legkiválóbb radikális politikusok egyike, felhívást intézett a francziákhoz, hogy az egész ország egyesüljön a szabadkőművesek kegyelenségei és bujtásai ellen.

Nemzetiségi mozgalmak.

Franciaországban flamand lakosságú vidékén megjelent eddig a »Croix Flamande« című katolikus irányú lap francia nyelven. Ez a lap a katolikus hit mellett a francia nyelvet is terjesztette s így vallásos és hazafias missiót teljesített, míg egyszer csak Combes ur megharagudott rá s a lapot rövidesen betiltotta.

A flamandok azonban nem maradtak adósok a felelettel. A betiltást követő napon megjelent egy másik katolikus lap, de most már »Het Volk« címmel, flamand nyelven s első doigja volt keményen kikelni a francziák ellen.

A flamand községekben azóta forr a franczia-gyűlölet s Combesék szabadkőműves rövidlátásának fényes eredményeül meg fog születni a nyelvileg egységesnek tartott Franciaországban — a nemzetiségi mozgalom.

A »Temps« Combes ellen.

A francia miniszterelnök nemrég fulmináns beszédet mondott, a melyben élet-halál harczzal biztatta a szerzeteseket. Az eszevesztett dühöngésre a legtekintélyesebb és leghígdadtabb francia lapok egyike, a »Temps« erélyesen felszólal a szerzetesek jogai mellett. Egyebek közt a következőket mondja:

»A kongregációk csak a polgári hatalom alá tartoznak; ez érthető. De ez a polgári hatalom többé nem a XIV. Lajosé, melynek egyedüli szabályozója a szeszély volt.

Viszont a mi polgári hatalmunk az emberi jogokról szóló nyilatkozatban kimondott elvek-ből veszi eredetét, a mely elvek köztársaságunk alaptörvényévé váltak s igen különös köztársaság volna ez, ha abszolút monarchiák módjára viselkednék egyes polgáraival szemben.

Ne feledjük, hogy nem mint szerzeteseknek, nem mint katolikusoknak, nem mint a

szentszék híveinek vannak a szerzeteseknek polgári jogaik; hanem mint francziáknak, mint választóknak, mint állampolgároknak!«

Bretagneban.

Mig a párisi szabadkőműves zuglapcskák nagyokat dühöngenek Bretagne ellen, addig a hitű tartomány derék lakosai továbbra is megőrzik ősi erkölceiket.

Saint-Méenban megbetegedett az öreg Gallion apó éppen aratás közben s nem volt, a kis földjéről a termést betakarítsa. Nagy volt a család aggodalma s Gallionné asszony elpanaszolta keserves helyzetüket a plébánosnak. A plébános vasárnap szószókból kibördette, mi csoda bajban van a család s hétfőn reggel 9 órára Gallion apó termése le volt aratva és be is volt hordva. A község lakosai összebeszéltek s hétfőn hajnalitjait valamennyien kivonultak Gallion apó helyett dolgozni.

Ezt a népet a papsága neveli ilyené. Olyan papjai is vannak a népnek, a kiket minden tekintetben mesterécek ismerhet el.

Nemrég egyik plébánosnak betiltotta az állam a fizetését, mert a kiűzött apácákuk védelmére kelt.

Mikor az előljáróság egyik tagja személyesen átadta a végzést a plébánosnak az mosolyogva jegyezte meg:

— Bizony ezt a kis irast meg fogja érezni a gyomrom. No de se baj. Inkább jövök zavarba a gyomrom, mint a lelkiismeretem előtt.

Ha egy népet ilyen papság nevel, az ellen felvonulhat az egész szabadkőműves Nagykelet, még sem fogja az igazság rendületlen védelméért eltántorítani.

UJDONSAGOK.

HAJLIKOMTARTÓ

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Okt. 19-20. Iparosok országos kongresszusa.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzanak juttatni sziveskedjenek.

* **Nagyvárad új főmérnöke.** Busch Dávid elhunytával pár hónap előtt megüresedett Nagyvárad város főmérnöki széke. A meghirdetett pályázati határidőre több mint husz pályázatot nyújtottak be dr. Beöthy László főispánhoz. A pályázók között Lovas Zsigmond tb. főmérnökön kívül, az ország különböző városaiból érkeztek be, ismert nevű szakemberek pályázatai. A város közönsége érdeklődéssel várta a kinevezést, mert Nagyvárad jövő fejlődésére igen fontos, hogy ki áll a városi mérnöki hivatal élén. Egy fejlődő városra szükséges, hogy főmérnöke nemcsak kiváló szakember, hanem agilis munkaerő, kezdeményező tehetség legyen. Nagyvárad város fejlődése az utolsó évtizedben indult meg, s a jelenben és közel jövőben még nagy feladatok várnak e tekintetben különösen a mérnöki hivatalra s annak vezetőjére. A várva-várt kinevezés tegnap történt meg. Dr. Beöthy László főispán Kőszeghy József magyar-államvasuti igazgatósági mérnököt nevezte ki Nagyvárad város főmérnökévé. Az új főmérnök az államvasutak igazgatóságá-

aztán a kegyelmi kérvény elutasítását. Ezzel átadták a rakot a hóhéroak.

Közvetlen a kivégzés előtt azonban az öreg asszony — akitől az érdeklődés most már az elítélt felé fordult, váratlan botrányt provokált. A szegény öreg türelmesen várta az utolsó pillanatig a kegyelmet. Midőn azonban az utolsó pillanat elérkezett, a kegyelem nélkül, az anyából kitört az elkeseredés. Valóság-gal dühöngeni kezdett s a kivégzést is el követelt néhány percze halasztási miatta. Addig, amíg elvonultak arról a helyről. Az utóélet azután természetesen azonnal végrehajtották. Az öreg asszonyt pedig bekisérték oda, ahonnan a fia nem sokkal előbb kiszabadult.

IV.

Az esküdtészek egyhangúlag bűnösnek találta az asszonyt a felség sértés bűntettében. A törvényszék azután figyelembe véve a vádlott rendkívüli felindulását s egyben súlyosító körülménynek a sértések durvaságát, — egy esztendői börtönre ítélte. A közzéadott ezt is keveselte s az ítélet ellen semmiségi panaszszai élt.

A pernek azonban hamar véget vetett egy váratlan körülmény. A jó öreg ügyvéd, aki némileg magát is hiúságnak érezte a dolgan, kegyelemért folyamodott az öreg asszony számára s ezuttal nem hiába. A Cabinetirodából már harmadnapra megjött a válasz, —

mely szerint az asszony azonnal szabadon bocsátandó. Az ügyvéd is elment az értesítés vétele után a börtönbe, hogy jelen legyen ezen alkalommal.

A fogházigazgató jó ideig várakozott az ügyvéddel amíg az öreg asszonyt fölvezették. Szegénynek sehogysem ment a fejébe, hogy hogyan lehet az, hogy az uralkodó, akit ő oly nagyon megbámult, mint kegyelmezhetett meg neki bűnösnek, mikor a fiának az ártatlannak akkor nem tudott kegyelmet adni. Valami különös előzérés győztörte s szinte erőszakkal kellett fölvenni az igazgató szobájába.

— A felügyelő ur már kihirdette ön előtt ő felsége legmagasabb kegyelmét — szóltá meg az igazgató. En tehát ennek alapján szabadnak nyilvánítom.

Az már előre visszahuzta kezét az öreg asszony hálálkodása előtt, amint ez feléje közeledett, de ez egyszer csalódott. Az anyókának eszébe sem jutott a hálálkodás. Bizonyos büszkeség honolt arcán midőn fejét hátravetve s szigorú kutató tekintettel mérvén végig jöttevőjét, megszólalt.

— Mondja ügyvéd ur őszintén; tényleg ártatlan volt az én fiam?

Az ügyvéd erre a váratlan kérdésre egy válvonogatással felelt. Az öreg asszony pedig szó nélkül végigvágódott a padozaton.

A rögtön előhívott fogházorvos szívvel-hűdéssel irt be az asszony halála okának.

nál Budapesten volt eddig alkalmazásban. Mint értesülünk, kiváló technikus, aki a középítkezésekben, tervezésekben szép gyakorlatlással bír s a technika különböző ágai-ból van oklevele. Különben nem teljesen ösmeretlen Nagyváradon, mivel középiskoláit itt végezte. A főispán október hó 1-től nevezte ki s ekkor foglalja el hivatalát az új főmérnök, ki tegnap már Nagyváradon járt s tisztelgett *Beöthy* László főispánnál és *Rimler* Károly polgármester-nél.

* **Hazakerült Kossuth- emlékek.** A múlt napokban hírt adták a hírlapok, hogy Kossuth Lajos házi orvosa, dr. Bassó a Nemzeti muzeumnak ajándékozta Kossuth házi sípkáját. Azóta több Kossuth- emléket juttatott haza dr. Bassó, a kit bizonyára az az intenció vezet, hogy Magyarországon őrzik azokat a legméltóbb kegyelettel. Ujabban Debreczenből és Aradról jelentik, hogy Kossuth- emlékeket bizott őrizetükre dr. Bassó. Aradra Kossuth dohányzacskóját küldte, Debreczenbe pedig Kossuth egy kedves tajtékipóját.

* **Aradi diákok Nagyszalontán.** A szabad hajdok híres városába, melyben nagy költők, a magyar irodalom tündöklő csillaga Arany János született s melynek ezenkívül az Arany- emlékeket magában foglaló csonkatorny is nevezetessége, holnap vasárnap kirándulást rendez az aradi főgimnázium 50, a tanítóképző intézet 20 növendéke. A diákokat a két intézet részéről 5—5 tanár fogja elkísérni. A főgimnázium ifjusága Arany János mellszobrara, a tanítóképző intézet pedig a főtéren álló Kossuth- szoborra fog díszes babérkoszorút beszéd és ének kíséretében elhelyezni. A 80 tagból álló kirándulók az egész napot Nagyszalontán fogják tölteni, s ottlétük alatt a város vendégei lesznek.

* **A szikvizadó házikézelésben.** A szikvizadó ügye már évek óta kísért Nagyváradon. A város a jövedelmét fokozni óhajtotta s elhatározta, hogy a félliteres szódavizes üvegek után az eddigi 2 fillér helyett 4 fillért, a literes után 4 fillér helyett 8 fillér adót szed. A szerződést meg is kötötte ilyen alapon *Feldmann* Izidorral, de az adófelemelésre vonatkozó s már előbb jóváhagyott szabályrendeletet megsemmisítette, anélkül, hogy a *Feldmann*al kötött szerződést jóváhagyta volna. S most *Feldmann* perúján kártérítést követel a várostól egy soha jóvá nem hagyott szerződés alapján. Ujabban ismét felmerült az eszme az adótétel felemelése s a házikézelés behozatalára vonatkozólag, mivel *Feldmann* az eddigi alapon kérte a szerződés meghosszabbítását s ez esetre a pert hajlandó beszüntetni. A kérdés véleményadásra került tegnap az együttes pénz- és jogügyi, valamint gazdasági szakbizottságok előtt. Sokat vitatták, hogy milyen esélyek származhatnak a megindított perből a városra s mily előnyök várhatók a házikézelésből. Közösen *Gerő* Armin, dr. *Horványi* Géza és *Balogh* Döme érveltek erősen a házikézelés mellett, míg *Beczky* Lajos mérsékelt emelést: 2 fillér helyett 3 fillért és 4 fillér helyett 6 fillért indítványozott. Az együttes szakbizottság végre is abban állapodott meg, hogy a következőket véleményezi a törvényhatóságnak: emeljük fel a szikvizadót 3, illetve 6 fillérre s a kezelést házilag eszközölje a város. Ha a szabályrendelet 1903. január 1-re nem lesz jóváhagyva, a város a jóváhagyásig az eddigi alapon kezelje a szikvizadót.

* **Magyar név.** Kiskoru *Róthausser* Izidor és *Ignác* helybeli lakosok vezették nevüket belügyminiszteri rendelettel *Róth*-re változtatták.

* **Királyunk Lónyay grófnához.** Párját ritkító eset az, a hogy az egész világ közvéleménye Lipót király ellen fordult. A világsajtó és a nagyközönség nagy hangon hirdetik megbotránkozásukat, s még a koronás fők is igazat adnak ennek a hangulataak. Ősz királyunk is a kiutasított grófné vizsgálatására sietett, meleg hangu táviratával s *Edvard* angol király is hasonló táviratot intézett Lónyay grófnához.

* **Milliók kár az új parlamentben.** Képviselői körökben nagy feltűnést kelt az a hír, hogy az új parlament ragyogó palotájában nagy visszaélésnek, helyesebben mulasztásnak jöttek a nyomára. A díszes épület hatalmas folyosóinak, egyéb helyiségeinek és a híres kupolateremnek falazatát ugyanis ugynevezett *műmárvánnyal* vonták be, amilyent a királyi palotánál is használtak. Ez egy speciális massa, mely ugyanoly keménységű és színű, mint az igazi márvány s amelynek alkalmazása az új parlamentben százezrekbe került. A minap észrevették, hogy ez a műmárványzat az *összes helyeken fel van repedezve, nincs egy négyszög méternyi hely az óriási falakon, amely meg ne lenne repedve.* A fölfedezés nagy konsternációt idézett elő. Itt nyilvánvalólag az építő vállalat hibájáról, vagy valamely közeg visszaéléséről lehet szó, a melyet a vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Kétségtelen, hogy a bizottság addig át sem veheti hivatalosan az új országházat, míg a bajt, melyet *egy millió forintnál többre becsülnék*, ki nem reperálják. Az új országházat képviselők nagyszámmal keresik fel, hogy meggyőződjenek a baj nagysága felől.

* **A kinek a hírétől is félnek.** Hogy nem valami virtuóz nép a horvát, azt úgy is tudjuk, de jellemző példája az ő hősségüknek a legutóbbi zavargás is.

Egyszerre csak csend lett Zágrábban, nem hetvenkedett többé senki. . . . Az oka pedig rövidesen csak az, hogy bejárta a lapokat a hír: — *Bali Mihály* Zágrábba utazott.

A horvát atyafiak nyakukon érezték a kötelet, hát nem volt kedvük ficzkádozni.

Pedig hát hiábavaló volt a félelmük, *Bali Mihály* ki se tetette a lábát, hogy Zágráb felé zarándokoljon, no de ilyen a hóhér, még a híre is rendet csinál.

Egyébként sok effajta furcsaság történt már *Bali Mihály* urammal, többek közt egyszer ezeket mesélte:

— Hát egyszer is, hogy Váczon jártam, csak afféle hivatalbéli dologban — mikor megyek ki az állomásra, a fél város népét ott láttam összeszédülve. Magam is közzéjük furakodtam. No már csak megnézem, miféle különös látvány van itt.

Meg is kérdeztem egy ott álldogáló embert, hogy ugyan mit néznek annyira.

— Hát maga nem tudja? — csodálkozott az én emberem. — Most megy a hóhér, azt akarjuk látni.

— Es hát melyik az? De még csak a szem pillája sem rándult meg, mikor nagy ravaszul kérdeztem.

— Ott sétál, nézze csak, másodmagával a restoráció előtt. Eppen erre fordul most.

Magas, uri formájú ember volt. Egy darabig csak nézte, mit bámulnak rajta annyira, de végre is megunta, föl szállt egy kocsiba s a firhangot ráhuzta az ablakra. A jó vácziai meg elégedetten széledtek haza s még unokáiknak is mesélik majd, hogy látták a hóhért.

* **Uj postaügynökségek.** A nagyvárad m. kir. posta- és táviratigazgatóság szilágyvármegyei *Bagos* községben, *»Bagos«* elnevezéssel, 1902. évi október hó 1-én postaügynökséget léptet életbe. A postaügynökség kézbesítési kerületébe *Bagos* és *Borzás* községeket, valamint a báró *Bánffy* Endre-féle és gróf *Bánffy* Róza-féle majorokat osztotta be. A postaügynökség ellenőrző hivatala Szilágy-nagyfalu. — Továbbá a biharmegyei *Gálospetri* községben *»Gálospetri«* elnevezéssel, ugyancsak október elsején megnyitott postaügynökséget rendez be. A kézbesítési kerületébe *Gálospetri* és *Vasad* községek, *Kupóc*, *Draveczky*, *Fráter*- és *Szabó*-féle tanyákat osztották be. A postaügynökség ellenőrző hivatala *Ermihályfalva*.

* **Ujabb kacák az antiszemizmusról.** Mióta egyik lapársunk a felső kereskedelmi iskolában soha sem létezett antiszemizmust talált, azóta a többi iskolában is épp olyan fényes sikerrel fedezget fel antiszemizmust. Azt írja: *»a nagyvárad jogakadémián, a premontrai főgimnázium önképző körében stb. stb. senkinek sem jut eszébe, hogy bizonyos valláson lévő ifjak mintha nem is existálnának. Nem kezdünk e miatt polémiát, hiszen a közönség régen tisztában van azzal, hogy e sok kesergésnek mennyi az alapja. Annyit jegyzünk meg mindössze, hogy az iskolák jellegét rendszeren az önképzőkörökből ismeri meg a közönség, mert nyilvános felelőpések alkalmával ezekkel érintkezik. Nem fog tehát senki sem csodálkozni rajta, ha a katolikus jogakadémián és főgimnáziumban az ifj. Egyesületek jellege keresztény, míg a nemfelekezeti kereskedelmi iskolában óvatosan ügyelnek arra, nehogy bármiféle felekezeti jelleg domborodjék ki. Es ennek dacára nem kell elfeledni, hogy a kir. kath. jogakadémián volt az olvasókörnek református, lutheránus elnöke, volt zsidó alelnöke s hogy a kath. főgimnázium önképzőkörének pár éve is zsidó elnöke volt. Megítélheti bárki, hol szitják hát igazában a fekezeti gyűlöletét.*

* **12.000 korona ajándék.** A nagyvárad orth. izraelita hitközség a *Pecze* mellett egy telket vásárolt a várostól, a melyen iskolát emeltetett. Ez évekkel ezelőtt történt, de a telket arát még nem fizette meg a hitközség, hanem most annak elengedését kérte. A pénzügyi szakbizottság tárgyalta tegnap ezt a kérdést s tekintettel arra, hogy a hitközség teemes özszeget áldoz nevelési czélra s az iskola fentartásával a város terheit könnyíti, az összeg elengedését javasolja a kögyűlésnek.

* **Elhunyt főúri hölgy.** A főúri világ egyik áttalan becsült és tisztelt tagja, öz. gróf *Pongrácz* Ödöné sz. *Lónyay* Vilma tegnapelőtt Nagyváradon meghalt. Elhunyt gyászba borította a *Pongrácz*, *D-ssewffy*, *Huszár* és *Reviczky* főúri családokat. Az elhunyt főúri hölgy az utóbbi időben teljesen visszavonultan élt, míg a súlyos betegség ágyhoz szegedte már hónapok óta. Betegsége néhány nap előtt súlyosabbra fordult s a család régi barátját: *Andrássy* Janos, praelátus kanonokot hívták a beteghez, kinek fel is adta a praelátus az utolsó szentség-eket. A derék matróna hült tetemeit tegnap helyezték a koszorúkkal borított díszes ravatáira a *Szaniszló*-utczai gyászhoz. A holtstet holnap, vasárnap délelőtt beszélték s Nagy-Kágyára szállítják, a hol hétfőn a családi sirbortban ősei mellé helyezik örök nyugalomra. — A család a következő gyászjelentést adta ki:

Szentmiklósi és óvári gróf *Pongrácz* Janó es. és kir. kamarás, Lipót-rend lovagja, a souverain Máltai lovagrend diszlovagja, a Szent György és Szent Sír-rendek nagykeresztese és a Szent István-rend nagykeresztese és tárkeői gróf *Dessewffy* Izabella csillagkeresztos hölgy és gyermekei: *Eugene* és *Kalrán*, továbbá *Irma* nővére és

férje revizsnyei Reviczky József, Melánia, Tibor, Józsi gyermekeikkel; sógora öv. gróf Pongrác Vilmosné szül. báró Huszár Gabrielle csillagkeresztes hölgy, István, Jón Theresianumi növendék, nemes apród, Vilma, Károly, Vilmos gyermekekkel fájdalomtelt szívvel jelentik a felejthetetlen legjobb édesanya, illetve anyós és nagyanyának méltóságos szentmiklósi és óvári öv. gróf **Pongrácz** Ödöné, született Nagy-Lónyai és Vásáros Namányi Lónyay Vilma cs. és k. csillagkeresztes hölgy folyó évi szeptember 25-én délután 6 órakor, életének 80 ik, özvegyiségének 11-ik évében, hosszas és súlyos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos kimúltát. A drága halott hült tetemei folyó hó 28 ik napján, délelőtti 11 órakor fog Nagyváradon a gyásházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni, a temetés pedig f. hó 29 én Nagy-Kágyán délelőtti 11 órakor a családi sírholtban boldog feltámadás reményében örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miséidőszakot október 6-án fognak délelőtti 10 órakor Nagyváradon, valamint Nagy-Kágyán és Bashalmán a Mindenhatóknak bemutatani. — Nagyváradon, 1902. szeptember 26. Aldás és béke hamvaira!

* **Agyontaposta a bika.** Két fiatal leány szomorú sorsáról jön hír Alsó-Telkesről. Makróczy Eszter és Valent Julcsa 14 és 13 éves leányok kedden délután kirt jártak a kukoricza földön, honnan egy-egy kosár zöld kukoriczát vittek hazafelé. Utjukat a tehéncorda legalón vitt keresztül s a két kis leány gyanutlanul hallgott hazafelé a legelésző tehéncorda mellett. A mint a csordát elhagyták, Ribiczki Tancs tehénpásztor nagy sikoltást hallott s a mikor felugrott, látta, hogy a bika tapos valakit. Odafutottak a többi pásztorok is s rémülve látták, hogy egy leány már halva fekszik, a másikat pedig a mellén toporzékol a megvadult bika. A pásztorok elkergették a bikát, de rövid kínlás után a másik leány is meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy az egyik leány, a mint a felbőszült bika feldobta a levegőbe, esés közben a nyakcsigolyáját törte ki, a másikat pedig a mellkasát teljesen összetörte. A szerencsétlenségért a két tehénpásztort vonják felelősségre.

* **Herczeg Ferenc számlája.** Van egy jóvaló asztaltársaság Budapesten, csupa lelkes fiatalemerekből áll, amely Herczeg Ferenc nevét írta ki zászlajára. A szellemi kapcsón kívül ez a név az egyetlen közösség a kitűnő író és a mulató kedvű ifj. k között. Herczeg Ferenc egyszer hallott csak az asztaltársaságáról: amikor arra kérék, hogy engedje oda a nevét nekik.

Néhány nap előtt azonban egy vadonat ismeretlen ur kopogtatott be hozzá:

— Nagyságos ur, én X. vendéglős vagyok.

Herczeg Ferenc nyomban a vendéglői kongresszusra gondolt és azt hitte, hogy valami fölötvasásra akarja fölkerülni ez az ur. Kissé hűvösen mondta tehát:

— Van szerencsém! — És miben lehetek szolgálatára?

A vendéglős egy hosszú czédulát húzott ki a zsebéből.

— Bátorkodtam elhozni a számlát!

— Micsoda számlát?

— Hát kérem alássan, a multkor néhány fiatalember mulatott nálam és mikor fizetésre került a sor, azt mondták, hogy csak legyen nyugodt, ők a Herczeg Ferenc-asztaltársaság tagjai. Most tehát arra bátorodom kérni, hogy kegyeskedjék kiegyenlíteni ezt a csekélységet.

Herczeg Ferenc kedélyesen mondta:

— Nagyon szívesen!

— Ah, tehát ki tetszik fizetni?

— De csak egy feltétellel.

— Oh kérem!

— Tudniillik majd akkor, ha Kőburg főherceg is kifizeti majd a Kőburg hadastyán-egyesület adósságait. Mert belátja kedves barátom, hogy én nem főzhetem le ő fenségét a gavallériában!...

* **61% pótdó.** Ugyátszik nemcsak mi, hanem Magyarország többi városai is nagy

pótdóval küzdenek. Aradról vesszük most a hírt, hogy a jövő évi költségvetése nagy deficitet tüntetett fel. Ennek elosztását 61%-os pótdóval fogják fedezni.

* **Vérengzés az iskolában.** Botrányos eset történt tegnapi Kislak közszéiben, hol Balajta Imre tanítót egy Csuzdi Pál nevű odaváló ember az iskolában késsel megtámadta s rajta több életveszélyes szurást ejtett. Az eset részletei a következők: Csuzdi Pálnak János nevű 11 éves fia még a tavasszal néhány pajtásával a perselyt felőrtte. A gyermekeket emiatt kicsapták az iskolából. Most, hogy a tanév kezdődik, Csuzdi ismét be akarta iratni a fiát. A tanító megmondta, hogy az iskolaszék határozata folytán a fiut nem veszi fel az iskolába. Csuzdi Imre elkezdett cáromkodni, a miért a tanító előbb szóval rendreutasította, mikor pedig az nem használt, karjánál fogva ki akarta vezetni a dühöngő embert. Csuzdi ekkor torkon ragadta a tanítót, majd kést rántott elő s azzal a tanítón több szurást ejtett. A vérengző embert csak nagynehéz tudták megfékezni. A megszurkált tanító életveszélyes beteg. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a dühöngő embert — a ki még aztán is azzal fenyegetőzött, hogy a tanítókat elpusztítja — letartóztatták.

EGYESÜLETEK.

A katolikus ifjúsági egyesületek.

Multkorában már megemlékeztünk lapunkban ama mozgalomról, mely a Katolikus Egyesületek országos szövetsége kebeléből indult ki és arra irányult, hogy az iskolából kikerült katolikus ifjak számára egyesületek szerveztessenek.

Ezen ifjúsági egyesületek célja volna az ifjakban továbbra is fenntartani és ápolni a vallásos szellemet, gondoskodni az ifjak testi és lelki szórakoztatásáról, hogy ezáltal megóvassanak a kicsapongó, egészséget aláásó életmódtól.

A szövetség e tárgyban a püspöki karhoz támogatás céljából memorandumot intézett, valamint a tanítókhöz is felhívást ily célú egyesületek alakítása ügyében. A püspökök közül **Samassa** József dr. egri érsek már válaszolt a szövetségnek, melyben többek közt azt írja, hogy szeretettel és készséggel támogatja a törekvést, és felhívta egyházmegyéje papságát ez egyesületek megalakítására.

A katolikus tanítók is rendkívül érdeklődnek az ügy iránt, a mennyiben rövid idő alatt százakra megy azon levelek száma, a melyeket katolikus tanítóink az ország minden részéből intéztek a szövetséghez a katolikus ifjúsági egyesületek alakításának az ügyében.

A zeneegyesület közgyűlése. A Nagyváradai Zenekedvelők Egyesületének f. évi október 5-én, vasárnap d. e. 11 órakor az egyesület helyiségében (Nagypiacz-tér, közszéi polgári fiúiskola épület, II. emelet 31. ajtó) **közgyűlést** tart, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívom. **Tárgysorozat:** 1. Az igazgató-választmány jelentése az egyesület állapotáról. 2. Az igazgató-választmány jelentése az egyesület és a zeneiskola megvizsgált számadásaira vonatkozólag. 3. Indítványok. (Önálló indítványok a közgyűlést megelőzőleg három nappal az elnökséghez nyújandók be) 4. Tiszttakar és választmány megválasztása. Nagyvárad, 1902. szeptember 25. **Mezey** Mihály elnök.

Jóváhagyott alapszabály. A belügyminiszter a nagyváradai famunkások szakegyletének alapszabályait jóváhagyta.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Leányok. Az ügyész. Műhelyben. (Biró Lajos, Dénes Sándor és Ady Eadre darabjai.)

Vasárnap: d. u. Ember tragédiája. Este: A csepűragók.

Kis herceg. A kedves finom zenéjű *Kis herceg* tegnap sem csalogatott közönséget a színházba. Még mindig hideg, unott a nézőtér, a minek legkevésbé volt oka tegnap az előadás, de hiába amig csak néhányan lézengenek a szőlék közt, nincs kedv, nincs hangulat.

Pedig *Amon* Margit kedves, tünde temperamentuma csak úgy sziporkázik e bohó komédiában. Ilyen darabokban nyilatkozik meg ő őszintén és közvetlenül.

Vele együtt *Bérczi* ügyes professora kellett folytonos derűtséget s nagy újság — a kar brillirozott összetanult, precíz énekével. Kivált a hat fess apród.

Még kell említenünk, hogy *Bilkei* Irén helyett *Kulinyi* Mariska ugrott be hercegnőnek, s igyekezett is pótolni, a mennyire így próbák nélkül várhattuk.

T. Fogány Jankát mindig újabb és újabb oldalról ismerjük meg, éppen mint a rendezőt, lám néha ő is kitesz magáért.

Csak egy! A zenekar füt be mindennap magának, no meg az előadásnak. — os.

A Szigligeti-színház páholy-bérlői. Október elsőjén kezdődik meg a bérletes színházi szezon, a tulajdonképen való színházi szezon. Erdősnek találtak lekötőzni ez alkalomból a színház páholy-bérlőinek a névsorát. A névsor ez:

Földszinti páholyok. Páros számú bérlők: Hovány Géza, Luzsenszky bárónék, Hlatky Endre, Kornstein Emil, Markovits Antal, Sal Ferencz, Konrád Márk, Willburgné. Páratlan számú bérlők: Hoványi Géza dr., Luzsenszky bárónék, Pally Lajos, Schwartz Ferencz, Olasz Elemér, Markovics Antal, Sal, Konrád, Willburgné, Gyurkovics Kornél.

Emeleti páholyok: Páros számú bérlők: Beöthy László dr., Moskovits Adolf, Huzella, Frankó-Sebestyén, Lichtmann József, Kurla der Eda dr., Deutsch K. I., Nadányi Jenő, Schwartz Márton, Pácz dr., Gerő dr., Rimanóczy Kálmán, Darvassy Lajos, Tatár Zoltán, Berger Dániel, Fássy-Feiler, May, Weisz Gábor, Bleuer Lajos, Oszterlamm Armin, Géczy-Bozóky, Gyémánt Jenő, Gyémánt Mihály, Bartos Gáborné, Des Escherolles Kruspér. Páratlan számú bérlők: Beöthy László dr., Moskovits Adolf, Frankó-Huzella-Sebestyén, Tóth Jenő, Moskovits Miklós dr., Radó Ignác dr., Nyiry György, Kiss Elek, Harmathy-Hering, Fráter Imre dr., Wechsler, Steinerne, Mihelty Lajos dr., Moskovits Mór, Szahlander Károly, Cziffra Gerő, Papp György, Des Escherolles Kruspér.

A bérlők száma olyan nagy körülbelül, mint tavaly. Kérdatlan még csak egy felpáholy van. Tekintélyes a szölle és korszék bérlők száma is.

Márkus Aranka első föllépése. A nagyváradai szentársulat új kolozsúr énekesnője ma érkezik Nagyváradra. Az új primadonna — mint már jeleztük — valószínűleg kedden, a Troubadourban mutatkozik be a közönségnek.

A mai premier. A mai szenzációs harmas premier — még lelt már a színháznál jegyet kapni. Zúfolt, lelkes ház előtt fogják játszani a három nagyváradai író, Ady Eadre, Bró János és Dénes Sándor darabjait. A színeszék már készen állanak a mai nagy estére. Délelőtti fél-tizenkét órakor lesz a teljes főpróbára a három darabból. A főpróbára a szülői bizottság tagjai s a sajtó képviselői is hivatalosak.

Szigligeti-Társaság és Szigligeti-színház. A nagyváradi Szigligeti-társaság a jövő október hó 27-én ünnepi meg tiz éves fennállásának jubileumát. A társasággal együtt fog ünnepelni a színház is a jubiláris napon egy jelesebb Szigligeti darabot, valószínűleg a *Fény és árnyai*-t adják elő a Szigligeti-színházban.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután néhány iskola tanári karának a kérésére Somogyi igazgató Madách remekművét, az *Ember tragédiáját* tűzte műsorra. Este operett előadás lesz a színházban. A gyönyörű muzsikájú Csepürágók körül szürene.

Az első operett premier. A színház operett személyzete nagyban készül az első operett bemutatóra. A népszínház nagyszerű darabja, a *Katalin* lesz az első operett újdonság. Az operett fő női szerepét *Márkus Aranka*, *Amon Margit*, *Bilkey Irén* és *Szekely Anna* játsszák.

Az őrnagy ur. A három nagyváradi eredeti darab után, melynek előadását hetfőn megismétlik, a híres, sőt egy kissé hírhedt „*őrnagy ur*” lesz a Szigligeti-színház legközelebbi premierje. A pompás énekes bohóság a jövő héten kerül színpadra. A cím szerepét Krasznay Andor játssza a darabban. A fő női szerepét P. Szép Olga, Bilkey Irén, H. Novák Irén, Benkő Jolán és Pogány Janka, az ezredes szerepét Szarvassy, a főhadnagyot Désy, az önkéntesét Tóth Elek, a közhuszárét pedig Bérczy Gyula játsszák.

Október 6. a színházban. Az október 6-iki nemzeti gyásznapot megünnepeli a Szigligeti-színház. *Dobsa* Lajosnak, a nemrég elhunyt kiváló írónak *V. László* című tragédiája fog e napon színpadra kerülni.

Füredi József távozása. Füredi József, színházunk volt kiűzött komikus, *Zilahy* Gyula aradi színházhoz szerződött el. Mielőtt még Váradról eltávoznék, kötelességének tartja, hogy Nagyvárad város közönségének, színházi bizottságának és hírlapíróinak ez uton hálás köszönetét fejezze ki azért a kitüntető pártfogásért, melyben részesítették. Kéri egyúttal a nagyérdemű közönséget, hogy tartsa meg őt emlékezetében, a mi meg is fog történni, mert a kiűzött művész igen sok élvezetes estét szerzett Nagyvárad közönségének.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 9.

Bérletszűnet.

Ma szombaton, 1902 szept. 27-én

Leányok.

Dráma.

SZEMÉLYEK:

Császay Tamás, miniszteri tan. Peterdi S.
Leona, a felesége — — — Tóváry Anna.
Margit, a leányuk — — — H. Novák Irén
Özv. Szentpáli Domokosné — — — T. Pogány Janka
Micsky Dénes — — — — — Désy Alfréd

Az ügyész.

Dráma.

SZEMÉLYEK.

Elnök — — — — — Bognár J.
Ügyész — — — — — Tóth Elek
Jegyző — — — — — Désy Alfréd
Vádlott — — — — — László Irén
Hamzsákné — — — — — Benkő Jolán

Műhelyben.

Rövid szinkép.

SZEMÉLYEK.

A szerkesztő — — — — — Tóth Elek
A tüzoltó — — — — — Szathmáry Arpád
A cizmás ember — — — — — Bérczy Gyula

A kövér asszony — — — — — A. Hody
A szedő gyerek — — — — — B. Horváth Irma

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7 órákor.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap vasárnap, szeptember 28-án

Déltűn 3 órákor félhelyárrakkal:

Ember tragédiája.

Dramai költemény.

Este hét és fél órákor rendes helyárrakkal:

Csepürágók.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt parasztfiúk.

Tegnap délelőt folytaták az Ermihályfalván történt emberölés ügyében az esküdtszéki tárgyalást.

Az elnök délelőt 10 órákor nyitotta meg a tárgyalást, minek kezdetén a vizsgálat folyamán felvett jegyzőkönyveket olvasták fel. — Ezek után az ügyész és védők a fő, mellékes, kiegészítő kérdéseket terjesztették az esküdtek elé. *Gáthy* Balint kir. alügyész vádbeszédében fejtegeti a vádlottak bűnösségét és kéri az esküdtszékét, hogy mindkét vádlottat a halált okozó súlyos testi sértés vétségében marasztalják el.

Rádl Ödön az elsőrendű vádlott, *Zsidó* Imre védője határozó vádbeszédével meggyőzni igyekszik az esküdtszékét arról, hogy védelemre csak egyet ütött az elhaltra azért, mert ez őt arczul ütötte.

Dr. Kahos Béla védő azt bizonyítja, hogy *Kocsis* is csak akkor ütötte meg *Cservákot*, mikor ez reá támadt és őt szidalmazni kezdte.

Az esküdtek mindkét vádlottat bűnösnek találták az erőszakkal okozott halált okozó súlyos testi sértés vétségében, melynek alapján *Zsidó* Imrét 3 évi börtönműre, *Kocsis* Sándort pedig 1 évi és 6 hónapi fogházra ítélte a törvényt és az eddigi 411 korona 20 fillér perköltseget megtérítésére.

A kir. ügyész megnyugodott az ítéletben, a védők semmisségi panaszszal éltek.

Petróné öngyilkos akar lenni.

A börtömben teljesen megtört *Petró* Gyulánét, a kinek férjétől való elválását már egy hónappal ezelőt jelentették, a napokban látogatta meg édesanyja.

A vizsgálóbíró megengedte anyjának, hogy meglátogassa a börtömben.

Erdekes volt a gyökos nő és az anya találkozása.

Az amugy is lélekben egészen megtört *Petróné* perczekig nem tudott szólni egyebet, mint ezt: — Mit tettem!

Fél óráig tartott az anya látogatása és ez idő alatt a bűnös nő arról panaszkodott, hogy nincs nyugta. Az általa kegyetlen módon meggyilkolt *Erdei* mindig ott kísért előtte.

Anyját különben többször óhajtotta látni, mert gyermekeit reá szeretné bízni.

— Jó helyen vannak férjével —

mondá — de hát még sem tudja ő anyjukat pótolni.

Anyja távozásakor ezeket mondá:

— Nekem legjobb volna a halál. Szives örömet elvinném magam az életemet, de itt vigyáznak reám!

A vizsgálóbíró teljesen befejezte már a vizsgálatot és az ügyesség a napokban fogja áttenni az iratokat a vádtanácsához. — A tárgyalás előreláthatólag november első felében lesz.

A keddi válópör tárgyalásánál *Nessi Pál* dr. orsz. képviselő védi *Petrónét*.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: *Sienkiewicz Henrik.*

101

A herceg azon gondolkodott, hogy békésebb vidékre vonul, pihenőt tar, új sereget gyűjt és lovakat szerez, mert a szegény párák csontvázaként megsoványodtak, már egy hónap óta zab helyett fűből táplálkoznak. Egyheti pihenő után segítőcsapatok jöttek azonban. A kijewi vajda ezeröttszáz válogatott lovas hozott, a fiatal *Aksak* egy század huszárt s néhány nemes ur is jött kisebb-nagyobb kísérettel. Lehetek vagy kétezeren harcosok, a szolganépet nem számítva.

A herceg hangos örömkilátással fogadta az érkezőket és szállására hívta a vajdát. Egyszerű volt ez a szállás, mert *Jerómiás*, aki királyi módra, fényűző pompában élt otthon *Lubnieben*, lemondott a táborban minden kéylemről, hogy példát adjon katonáinak. Kis szobkában lakott most is, amelynek szék ajtaján alig tudta magát keresztülpéreselni a testes vajda.

Egy asztal, néhány falócza és egy lóbrórel letakart ágy volt a szoba butorzata. A vajda, aki nagy barátja volt a kényelemnek, s utjára is magával vitte takaróit és vánkosait, megütődve nézte a szegény berendezést és kíváncsian, fürkészve pillantott a hercegre. Rokonságban volt ugyan vele, s a varsói országgyűlésen találkoztak is már, de most beszéltek először. Rögösa belátta, hogy rendkívüli emcserrel huzta össze a sors.

Es ő, a kiérdemesült vén katona, a büszke szenátor, aki leereszkedőleg megveregette a vállát a többi szenátornak, *Dominik* herceget barátocskámnak szólította, s a királylyal is bizalmas lábon állott, nem tudott úgy igazán fölmelegedni *Wisniewiecki* szemben, noha a herceg szives udvariassággal és köszönő, hálálkodó szóval fogadta őt.

— Az Isten is megáldjon, hogy friss katonaságot hoztál. Mi már a végét járjuk.

— Szomorúsággal láttam, hogy hercegséged emberei rossz bőrben vannak, mert hiszen én azért jöttem, hogy segítséget kérjek.

— Miért?

— *Krsywonos* közeleg, tizezernyi sereggel. Voltaképpen *Konstantinápoly* felé vette az útját, mert híre járt, hogy hercegséged odavonult. Utközben azután megostromolta *Malmowkát*.

— Mekkora ott az őrség?

— Kétszáz német van a várban, ők tartani fogják magokat. De a város telis a menekült nemességgel s ez kész veszedelem, mert csak gyöngé, apró sánczok védik. Nem fognak soká ellenállhatni.

— Nem késlekedhetünk! — mondta a herceg, azután kiadta a parancsot:

— Jöjjenek azonnal a vezérek!

A kijewi vajda addig lepihent egy kissé és vaesora iránt érdeklődött, mert kegyetlenül megéhezett.

Fegyvercsörgés és léptek zaja hallatszott, jöttek a herceg tisztjei. Csupa elrongyolt, feketére égett arczu, lesoványodott, szakállas alak, akikről leritt a sok fáradalom. Halgatógon hajoltak meg a herceg előtt.

A herceg katonás rövidséggel szólt hozzájuk:

— Főnyergeltették a lovakat, uraim?
 — Igen.
 — Készen állanak az indulásra?
 — Igen.
 — Jó. Egy óra múlva Kraszvonos elő indulunk!
 A ki-wi vajda nem akart a főleinek hiány.
 — Hogyan? Egy óra múlva?
 A herceg azonban rá sem hederített.
 — P. niatowski és Viestul memek elől, utánaok Baranovski és a dragonosok, s egy órára rá a Wurzel ágyai is elvonultak legyen!
 A tisztok újból meghajoltak és sietve távoztak.
 Megharsantak a trombiták.
 — Lóra, lóral szolt a vezényszó.
 A kiewi vajda megvakarta a fejét. Ez a hihetetlen gyorsaság nem igen volt az inyére, ő előbb ki akarta pihenni magát. Ugy tervezte, hogy huszonnégy óra múlva indulnak csak tovább.
 (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szeptember 26. (Saj. tud. táv.)
 Egyes lapoknak az autonóm vámtarifa ügyében folyó tárgyalások különféle részleteire vonatkozó jelentéseit illetékes helyen teljesen helyteleneknek nyilvánítják, a mennyiben mindazok, a kik a tanácskozásban résztvesznek, a leg gondosabban ügyelnek arra, hogy a tárgyalások lefolyására és eredményére nézve elvileg követendő titoktartás köteleességét meg ne szegjék; a miniszterek és a szakelőadókon kívül pedig a közléseknek megbízható forrása nem lehet. A miniszterek mai tanácskozása tíz óraker kezdődött.

Bécs, szeptember 26. (Saj. tud. táv.)
 Ugy látszik koránt sincs oly közel a kiegyezés, mint utóbbi időben hirtel. A tárgyalások még egyre bonyodalmasabbakká legyenek. Ma egész délelőtt s délután él 8-ig folyton tárgyaltak s holnap megszakítás nélkül folytatják.

A belga királyné végrendelete.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
 A belga királyné végrendeletében minden birtokában levő értékeiről intézkedett. Összes vagyonát az *irgalmas nővérek szerzetesrendjének* adományozta.

Saint-Rémy szenátor.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
 Párisból jelentik azt az érdekes hírt, hogy a katolikusok *Saint-Rémy* alezredest, akit tudvalevőleg azért, mert főlebbvalóinak parancsa ellenére vonakodott katonáit gyenge apácák ellen vezényelni, egy napi fogságra ítélték ezután pedig nyugdíjazták, a legközelebbi választásnál *szenátornak* jelölik. Saint-Rémy Finisterében fog fellépni, ahol megválasztását bizonyosra veszik.

Fordulat Pavlovics perében.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
 A nagyikikindai kir. törvényszék vádpancsa ma délelőtt tárgyalta *Pavlovics* hírhedt magyarfaló képviselő védőjének kifogásait, s az ügyész izgatás iránti vádját elutasította s *Pavlovics* tettét testisértésnek minősítette. Az ügyész felelőbezt.

Sikkasztó szerelmesei.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
 Egy nagyváradai család jogász fiát tartóztatták le ma a keleti pályaudvaron kedvesével. Az előkelő államhivatalnok fia, már régóta viszonyt folytatott Szontag Ilona vasuti pénztárkezelő nővel. Titokban eljegyezték egymást s néhány nap óta nagy költségekkel éltek világukat, ami gyanút kellett sa leányt elmozdították. A vizsgálat során kitudódott, hogy jegyhamisítással 4000 forintot sikkasztott. A leányt legott letartóztatták s a nagyváradai jogász rendőri felügyelet alatt van.

A búrok kiáltványa.

London, szeptember 26. Angol kormánykörökben azt hiszik, hogy a búr vezérek ismét *Ledysra* halgatnak. Erre vall legalább a kiáltvány sériő hangja Angliá ellen. Chamberlain hírt szerint kijelentette, hogy a kiáltvány után most már egyáltalában nem hajlandó többé szóba állani a búr vezérekkel.

Fokváros, szeptember 25. Két japán biztos négy havi körutat tett Dél-Afrikában, hogy meggyőződjék róla, lehet-e Dél-Afrikában japán áruknak, úgy mint könnyű butorak, luxus és selyemáruknak fogyasztópiacot szervezni Dél-Afrikában. Tanulmányok eredményéről nagyon kedvező jelentést küldtek. A biztosok nemsokára Angliába utaznak.

Fagy Jászberényben.

Jászberény, szeptember 26. Ismételt éjjeli fagyok a szőlőkben óriási kárt okoztak. (M. T. I.)

Örmény templomból mecset.

Konstantinápoly, szept. 26. A porta erőlyesen felszólította az örmény patriarkát, hogy czáfolja meg egyes európai lapoknak azt a jelentését, hogy sok örmény templomot az 1896-iki zavargások után mecsetté változtattak át. A patriárka vonakodik teljesíteni a porta kívánságát. (M. T. I.)

Köpenyeforgató szerbek.

Budapest, szept. 26. (Saját tud. táv.)
 Az újvidéki szerbek tegnapi tiltakozó ülésükből magyar nyelvű hódoló táviratot küldtek a magyar miniszterelnök utján a királynak.

Rablóbandák Monasztirben.

Konstantinápoly, szeptember 26. A monasztiri vilájtben megint gerázdálkodnak a bandák. Hír szerint a bandák elyomására 15 redf és idava-zászlóaljot hívak be. Török részről eredő jelentések szerint *Vodana* és *Jenicse* között összekötkezés volt egy nagy bolgár banda és török katonák között. Mindkét félnek voltak veszteségei. A banda megmaradt része elmenekült. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Janó és Társa
 Központi intézetek
 a Pénzügyi és Kereskedelmi Minisztérium alatt

Hely	Kedvezmény	Magaspost	szept. 26
Buza március	8 01		
Buza április	8 93		
Tenger	5 6		
Rozs okt	6 53		
Zab apr.	6		
Köszölet	96		

BRASSÓ

Hely	Magaspost	szept. 26
Osztály hitel	701	
Magyar hitel	701	
Államvasút		

Rimmarudni	509.50
Magyar jelzálog	213.
Balgóvárjani	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. szept. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.
Magyar koronajárdék	97.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.
Balmazsi jog megváltási kötvény	100.
Horsell-szalármentesítési kötvény	97.50
Magyar nyaromény-sorsjegy-kölcsön	205.
Tiszszék-rovás és szerződ. sorsjegyek kölcsön	101.50
Osztály járdék papirban	101.
Osztály járdék aranyban	121.50
Osztály korona járdék	99.50
Osztály államsorsjegyek	151.50
Osztály magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	726.
Osztály hitelintézet részvény	715.25
Párisi visita	95.10
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	1.06
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni visita	239.55
20 márkás arany	23.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték főelárusítója a Bihar megyei Takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket a **XI. sorsjáték I-ső osztályához**

eredeti áron.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Bihar megyei Takarékpénztár üzlet-helyiségében Kossuth-utca, 19/20.

a Bihar megyei Takarékpénztár váltó-üzletében Kossuth-utca 19/20.

Lukács Mór tőzsdéjében Bémer-tér
Rosenblüh Béla * * *
K. Frankl Mari * Nagycsászár-tér
Steier Jakab * Szt. László-tér

A nyereményeket **azonnal** készpénzben fizetjük.

Huzás november hó 20-án.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utcza lakás, mely áll: *4 szoba, 1 alcoven*, mellék-helyiségek s egy üveges *terasz* a Kö. rözsre,

f. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradai Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a *Nagyváradai Takarékpénztárnál.*

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
utczai házában

Egy másodemeteti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
és megfelelő mellékhelyiségekkel

1. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
helyiségében. 294

Három magtár

azonnal kiadó a

**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank**

Nagy-Teleky-utczai házában. 306

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2-3
gymnasiumi vagy polgári osztálylyal, ta-
nulóul felvétetik a Szent László nyom-
dában.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

==== Eddig még nem létezett olcsó árak! ====

Leány az Anyához:

Fütyöl a szél, az idő már őszre jár,
édes anyám, meleg ruhát vegyen már!

csak az *Amerikai Áruházba* tessék
menni Fő-utca (Bazár színházi épület.)

Ott a legolcsóbban lehet Ruhaszövetet Flanelt,
Barchetot alsó téli ruházatot 221.

vásárolni, még pedig 10 frt bevásárlás után bármily fényképet nagyobbitunk.

TELEFON: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Fő-utca,
színházi »Bazár«-épület.

TELEFON: 372.

==== Eddig még nem létezett olcsó árak! ====

Eddig még nem létezett olcsó árak!

25 krtól kezdve

női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve

kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve

gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.